

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
пуно Юмын ужыт" (Мф. 5:8).

Шўм-ЧОН-ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 9-ЛЕ № 2014-ЙИ ЯНВАРЬ

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший архиепископ Иоаннын благословитлымыже почеш

Архиепископ
Иоанн мариий
калыкым Иисус
Христосын Шочмыжо
дене саламла!

Христос шочмым чапландарыза!
Тиде тўня эше шога да ег-влакын
шўмыштышт Юмылан ўшанымаш уло гын,
Рошто пайрем йўдын куанже ондак
семынак шўмнам лыпландара. Теве, ег-
влак деке йоратымаш дене темын, Юмын
Эрге изи пещерыште Мария лўман
Эн Яндар Ёдыр деч шочеш. Суксын поро

увержым колын, кўтўчө-влак тушко
толыт да вольык шерчаште кийыше Христослан
вуйыштым сават. Капым налше
Юмын Эргым чаплаш эрвел мудреч-влакат
вашкат. Вет тўням Утарыше Аза
шочын! Юмо таче айдеме лийын! Тудын
мландымбаке волымыж гоч мыланна
Юмын нимучашдыме уш-акылже да
куатше, Тудын каласен мошташ лийдыме
порылыкшо да йоратымашыже почылтын.
Ег-влакым курымашлык орлык деч
утараш манын, Тудо нунылан Чыным,
Илышым да Корным ончыкта, Пылпомыш
Кугыжанышын омсажым почеш да айдемым
Ача Юмо дене уша.

Тиде Шочмашын куанже мемнан шўмнам
ырыкта мо? Эрвел мудреч-шамыч
гай ме шўдыр почеш каена мо? Але
ордыж гыч ончен шогышо гына улына?
Юмын кўштымаш почеш илыше ег
Святой Шўлыш полшымо дене
вашталтеш. Иисус манын: «Кө
Мыйым йората, тудо мыйын шомакем
шукта. Ачам тудым йораташ
тўнагалеш, Ме тудын деке миена,
тушто Шкаланна илыме верым
ыштена» (Ин. 14:23).

Пагалыме иза-шольо ден ака-шўжар-
влак! Христос Шочмо святой йўдым,
чыла шке пашанам коден, Юмын
храмыш толына, Вифлеемыште улшо
шерча деке чонна ден уш-акылнам
савырена. Сулыкна верч погынышо
сусырнам таче шочшо Юмын
Эргылан ончыктена, да Тудо
мемнам паремда, чоннам волгыдо
куан да тыныс дене тема. Йоратыме
иза-шольо ден ака-шўжар-влак!
Христос Шочмо дене тендам
шокшын саламлем! Мемнан
Господь Иисус Христосым
йоратыше-влаклан курым-курымеш
Юмын порылыкшо лийже! Аминь.

Иисус Христосын Шочмыжо

**Иисус
Христосын
Шочмыжо
7 январьште
пайремлалтеш.**

Черке календарь почеш тиде 25 декабрь лиеш.

Юмылан ўшаныше-влак тидын деч ончыч 40 кече пўтым кучат. Иисус Христос

Мария лўман Удыр деч Вифлеем олаште шочын. Суксо тидын нерген

эн ончыч кўтўчў-шамычлан увертарен: «Ида лўд! Мый тыланда кугу куаным увертарем, тидыже уло калыкчан йывыртымаш лиеш: таче Давидын олаштыже тыланда Утарыше – Христос, Господь – шочын» (Лк.2:10-11).

Юмын шочмыжо чыла калыкчан куан, вет Тудо языкдыме шочын да мландымбалне илыме курымыштыжо ен-влакым Юмын Шўлыш дене илаш сугыньлен, туныктен, черле-влакым эмлен, колышым ылыжтен, шуко чудым ыштен. Икманаш: «Айдеме Эрге йомшо-влакым кычал муаш да утараш толын» (Мф.18:11).

Юмын Эргын кўшычын кондымо суапландарымашыже мыланна утаралташ полшыжо манын, мом ме ыштышаш улына? Юмын Эргылан да Тудын Поро Увержылан уло чон дене ўшанаш кўлеш. Тудын шочмыжлан кўра ме, православный верам кучышо ен-влак, святой причастий таинствыште Юмын порылыкшо деке ушнаш йўрышў лийынна. Тидлан шке сулыкнам, ситыдымашнам умылен моштыман, уло чон дене языкым касарыман да илышым сай могырыш виктарыман.

Святой таинстве-влак гоч Юмо мыланна Шке суапландарымашыжым пуа. Калык тыге ойла: «Кўлан черке ава огыл, тудлан Юмо ача огыл». Сандене ме, Юмын пуымо кўштымаш-влакым шуктен, черке илыш дене илышаш улына. Юмо деке лишкырак лияш манын, мыланна чон порылык кўлеш. Тидлан кеч-могай ен декат христиан йўратымаш, пагалымаш лийшаш. Шке пашам кертме семын тўрыс да сырыде ышташ, еным ондалаш огыл. Чон яндарлык, просталык да кап ден чонын тўрлў осалышт шупшмышт годым шкем сорлыклен моштымаш кажне айдемым сўрастар.

Юмын Эргын Шочмыжым пален, эрвел гыч толшо мудреч-влак Тудлан пўлек шотеш шўртным, ладаным да тамле пушан ўйым конденыт. А ме шке сўрвален йодмынам, порылыкнам да поро пашанам кондена.

**Иерей Игорь Сапаев, Сотнур
селасе Святой Троице лўмеш черкын
настоятельже.**

19 январь- Крешене але Юмын Кончымо пайрем

Тиде кечын Иисус Христос Иордан энереш тынеш пурен да Юмын Эргыже улмым калыклан ончыктен. Египет гыч пörтылмек, Иисус Христос Галилейыште Аваже да ачажлан шотлымо Иосиф дене илен. Тиде жапыште Иудейыште святой айдеме, пророк Иоанн Предтеча, илен. «Тудыжо Иордан энер кундемысе чыла вер мучко каен да языкштым касарыкташлан, язык верч öкынен, тынеш пураш туныктен» (Лк. 3:3).

Калык Утарышым моткоч вучен. Иоанн нерген «тудо Христос» манын, чылан шүмыштышт шонкаленит.

«Уло калыкын тынеш пурымо годым, Иисусат тынеш пурен, а кунам Тудо кумалын, пылпомыш почылтын. Көгөрченла койшо кап дене Тудын үмбаке Святой Шүлыш волен. Пылпомыш гыч (Ача Юмын) йүк шоктен: «Тый Мыйын йöратыме Эргим улат, Мыйын поро кумылем Тый денет!» (Лк. 3:21-22).

Садланак Иисус Христосын Иордан вүдеш тынеш пурымыжым эше Юмо кончымо пайрем манына. Тиде кечын ен-влаклан Эн Святой Троицын тайныже почылтын. Юмо Шкенжын кум тўсан: Ача, Эрге да Святой Шүлыш - улмыжым ончыктен.

Иоанн деч тынеш пурымыж дене Иисус Христос уло калыкын языкшым Шке үмбакеже налын. Вара Тудо Шке кумылын Ыресеш колымыж дене языком пытарен.

Крешене кечын Юмын Литургий деч вара калык черкыла гыч крестный ход дене лишыл энер але ер серыш ошкылеш. Вүдым святитлаш манын, священник молитвам лудеш. Тылеч вара святитлыме вүд Божественный вяян лиеш, мемнан үшанна почеш тудо черле еным эмлен кертеш, чоным паремда, тудын деч осал вий лүдеш.

Кажне ен, кө утаралтнеже, кө Юмо дене пырля лийнеже, тудо тынеш пурышаш да Юмын черкын икшывыже лийшаш. Утарыше Христос мыланна тидын шотышто чылалан примерым ончыктен.

Протоиерей Леонтий Очетов.

Юмо Кончымо лүмеш Черке ила

Морко поселкысо черкын историйже 1752 ийыште тўнгалын. Тунам ег-влак шке оксашт дене Богоявленский селан эн кўкшака вершыже пу черкым чоненыт. А 1819 ийлан кум престолан кў черкым нўлтен шындыныт. Тўн престолым Юмо Кончымо лүмеш святитленыт, пурла приделым – Петр ден Павел апостол-влак лүмеш, а шолажым – святой орланыше Вера, Надежда, Любовь да нунын София авашт лүмеш.

Илыш вашталтмылан кўра 1932 ийын черкым петыреныт. Вара тудын ужашлажым рончаш тўнгалыныт, чан кырыме верым пудештареныт. Черке оралтым кинотеатрыш савыреныт.

нўлтымў. Кызыт Шиньша селаште Юмын Аван «Казанский» иконыжо лүмеш черкым чонат, а Вешьшўрга ялыште Юмын Аван Левед аралымыже лүмеш часамлам нўлтымў. Районысо рўдў эмлымверыште кумалме пўлемым почмо.

Рушарнясе шолышто йоча-влак веле огыл,

60 ий эртымеке веле Морко поселкышто черке илыш угыч ылыже. Ончыч тыште иерей Сергей кок ий служитлыш, а 1995 ий тўнгалтыш гыч настоятельлан иерей Леонтий Очетовым шогалтышт. Черкын ончычсо моторлыкшым пўртылтышаш верч Леонтий ачалан шуко тыршаш логале. Тўн пашам пытарымек, 1997 ий 30 сентябрьыште Йошкар-Оласе да Марий Элысе епископ Иоанн черкым архиерейский чин дене святитлыш. Тидын деч вара эше чан кырыме верым да Рушарнясе школым чонымо.

Черке приходыш Морко поселко да 30 утла ял пура. Прихожан-влакын полшымышт дене шуко поро паша ышталтеш. Чот орланыше Георгий Победоносец лүмеш часамлам газовик-влак илыме кўндемеш чонымо. Петр ден Павел апостол-влак лүмеш часамлам Шордўр ялеш

кугыен-влакат тунемыт. Туныкташ кўлшў материалым кажне группылан ситарыме. Тиде школ пелен библиотеке уло, тушко 2 тўжем наре книгам, шўдў утла дене аудиокассет ден видеокассетым чумырымо. Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийлан 20 ий темме вашеш книга выставкым почмо, пайрем концертым ончыктым. Кенежым йоча-влак «Фаворын волгыдыжо» лагерьыште, «Еш – изи Черке» фестивалыште лийыныт, тыгак Арын селасе черке пелен чумырымо паша да каныме лагерьыш миеныт.

Май – июнь тылзыште эртыше Волжск – Морко Крестный ходыш мемнан прихожан-влак мўкш еш гай лектыт. Тидын годым ял калыклан черке илыш нерген умылтарымаш паша эртаралтеш. Морко калыкын православный верам кучен илымыж верч Юмылан таум ыштена.

Черкыш коштшо-влак.

Иктаж гана Волжский районсо Памар гоч эртен кудалында гын, ужында: села покшелне йошкар кермыч дене оптым тошто кужу оралте шога. Тачысе илишлан келшыше моло пöрт коклаште тудо вигак шинчалан перна да пентгыдылыкше дене ойыртемайтеш. «Очыни, пеш шукерте ожно чоңымо» – манме шонымаш вуйыш скеак пура.

Чын, тудым XIX курымн кокымшо пельштыже чоңымо. Тиде – Эн Святой Троице лүмеш ончысо тичмаш черкын кодшо ужашыже. Храмын историйже кужу да Россиясе моло черке гаяк түрлө йыжынан. Тудым икмынар гана петыренит, тыште служитлыше-влакым калык тушман семын лүен пуштеденит. Нунын коклаш иеромонах Варлаам (Виктор Семёнович Похилюк, 1870-1930 ий), Алексей ача (Алексей Владимирович Турентинов, 1893-1937 ий) логалынит.

Иеромонах Варлаам Раиф монастырьште илен. Ончыч тудым Васильево селаш, вара

Черке пайрем

нангаенит да кок ийлан Йошкар-Ола воктеке чодырам руаш колтеныт. Неле пагытым илен лекташыже тудлан Юмылан ўшаныше ен-влак полшеныт, Алексей ачалан кочкышым нами-еденыт. Эрыкыш лекмекше, Алексей ача Памарыш

толын. Шке черкыжым да прихожан-влакышым Совет кучем ончылно шуко гана аралашыже логалын. Но 1937 ийыште тудым арестоватленыт да 13 августышто, приговорым лукмо кечынак, лүен пуштыныт.

Ўшанымашым ни петыраш, ни пушташ, ни шупшын налаш ок лий. Юмылан ўшаныше ен-влак лийыныт да улыт. Памарыште службо кызыт ончысо аптек оралтыште эрта. Кандашымше ий ынде тушто иерей Сергей Петров служитла. Теве 14 ноябрьыште Памар калык черке пайремым палемден. Тиде кече – Асийысе святой Косма ден Дамианым шарныме кече.

– Эн Святой Троице лүмеш кў черке деч ончыч тыште икымше пу черке изак-шоляк Косма ден Дамиан лүмеш лийын. Тудым 1745 ийын чоненыт улмаш. Косма ден Дамианын авашт эргыже -влакым шкетын куштен, шўм-чонышкышт христиан верам пентгыдын шындарен. Нуно врач лийыныт, ен-влакым, эсогыл вольыкымат эмленыт. Айдемын капшым эмлыме веле огыл, Юмын куат дене тудын чонжымат паремденит да Юмо деке лишемденит. Шке пашаштлан акым налын огытыл, сандене когыныштым бессребреник манын лүмденит, – каласкала Сергей ача. – Нине святой-влакым верысе калык пеш чот жапла, сандене черке пайремнамат лач 14 ноябрьыште палемдена.

Ты гана литургийым эртарымаште Арын черке гыч Николай ача, Сотнур черке гыч Игорь ача, Волжск гыч священник Матфей ача лийыныт. Волжск благочиний верч мутым кучышо Александр ачат саламлаш толын. Службо деч вара черке йыр крестный ход эртен.

Памар калыкын эн кугу шонымашыже – селаш у черкым чонен шогалташ! Сергей ачан ойлымыж почеш, проектым ыштыме, окса да куат гына кўлыт. Тек тиде шонымаш Юмын полшымо дене эркын-эркын шукталтеш.

Анфиса Эманова.
Фотом Памар черкын архивше гыч налме.

Памарыш колтеныт. Тыште тудо 1917 ий январь гыч октябрь марте служитлен да уэш Раифыш пöртылын. 1930 ий 27 январыште тудым арестоватленыт да 7 апрельыште ўмыржым кўрлыныт. Иеромонах Варлаам дене Памар калык гына огыл, Юмылан ўшаныше чыла енат кугешна. Вет 1996 ийыште Озангысе епархий тудым святой радамыш пуртен. Марий мланде гыч тудо икымше святой лийын.

Священник Алексей Турентинов Памарыш 1934 ийын толын. Цибикур ялын эргыже Озангысе духовный семинарийын ик классшым тунем пытарен. Тўлаш окса лийын огылат, тунеммым кудалтен да кок ий Озангысе Кизический монастырьыште илен. 1912 ий 26 ноябрьыште тудым Святой Гурий лүмеш Пöтъялысе черкыш колтеныт. Колышым ЗАГС справке деч посна улдымыж верч тудым 1932 ийын кучен

Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархий пелен Кусарыше комиссийым 2001 ийыште чумырымо. 12 ий жапыште шуко паша ышталтын: 10 № «Мироносец лудыш» лектын. Лудшо-влак тушто черке илыш да черке пайрем-влак нерген, Юмын Законн 10 кўштымашыже, Святой царственный мученик Николай Второй кугыжа ден тудын ешыже, тыгак Марий кундемын мученикше-влак да Серафим Саровскийын илышыже нерген пален налыныт. 9-ше номерыш Борис Ганагон ойлымашыже - шамычым кусарен пуртымо ыле. Ыштыме пашалан ег-влак

айдемылан кок суксо пуалтеш: иктыже чыла сай пашанам воза, весыже – осал пашанам. Мландымбалне ыштыме могай сулык верч мутым кучаш логалеш – тиде книга гыч пален налаш лиеш ыле, но тиде книгам шукертак налын пытареныт. Кусарыше комиссийын ыштыме эн кугу пашаже – марий йылме дене лукмо «Псалтирь». Ик айдема курымеш илаш шочын огыл, кажныже кунам-гынат кола, сандене вес тўняште могай верыш логалшаш нерген ончылгоч шоналтыман. Лишыл егын колымекыже, тудын верч ешыште нылле марте йўдшō-кечыже «Псалтирым» лудыт гын, пеш уда верлан гына йōрышō егын чонжыланат куштылеммаш

ПАШАНАМ ИКТЕШЛЕНА

деч шуко поро мут колалтын.

Кажне кенежым Марий кундем мучко Юмын Аван иконыж дене Крестный ход лиеш. Тиде куанле жаплан Морко, Волжск, Провой да моло кундемлаштат чот ямдылалтыт: нунын деке Юмын Ава толмым ял калык илышыште лийше эн кугу пиал семын ужеш да чапле ўстелым пога. Толшо ег-влакым малаш пуртат, мончаш олтен ямдылат. Яллаште ег-влаклан пуэдаш манын, эн тургыжланыше йодышым рашемдыше «Мироносец лышташым» ямдылена. Тушто могай йодышым тарватымым вуймутышт гычак палаш лиеш: Ушанымаш – Юмын поянлыкше деке сравож; Господь, Тыйын лўмет – Куат, мемнам, вийдыме да камвочшо-влакым, пенгыдемде; Илыш – Юмын пōлекше; Ырес нерген; Суксо-влакын чинышт да служитлымышт; Арака сайыш ок шукто; Арака йўмашын 10 кочо саскаже; Чыла омылан ўшанаш лиеш мо? Шинчавочмо, локтымо да моло оккўлан ўшаныме нерген.

Колымеке, айдемын чонжо могай тергымашым эртыме шотышто «Вес тўнясе илыш нерген» книга лектын. Тушто мемнан поро пиалан Феодора аванан 20 мытарством кузе эртымыж нерген ойлалтеш. Вет

пуалтеш, а сайжылан – эшеат сай.

Библий кусарыше институтын Финн обществыже «У Сугынь» книгам кусарен ямдылен ыле. Тудым марий с в я щ е н н и к - в л а к кум гана терген лектыныт да шуко тōрлатымашым пуртеныт. «У Сугынь» 2007 ийын марла лекте. Тиде книга – марий калыкынат христиан тўнян кугу пушенгышкыже ушнымыжым пенгыдемдыше шергакан поянлык.

2005 ийыште «Марла молитва-влак» книга лектын. Тушто эр-кас да илышыште кўлешан тўрлō моло молитва-шамыч улыт. Эр-кас молитвам йўкын лудмым Марий епархийын сайтышкыже пуртымо, тудым марий писатель В.В. Крыловын шўжарже, Татьяна Васильевна, лудеш.

2013 ий март тылзе гыч «Шўм-чон изолык», икымше православный марла газет, лектеш. Тудым ынде Марий епархийын сайтыштыже лудаш лиеш. Кызыт марте марий йылме дене ик акафистат лийын огыл. Юмылан курымла годсек йōрышō чыла святойлан акафистым кусарыме, лишыл жапыште савыкташ шонена. Ыштыме пашанам пайдалын виктарен колташ манын, лудшо-влак деч поро ойым да сай материалым вучена.

Кусарыше комиссий

Юмым Шочыктышо Эн Святой Ёдырым храмыш пуртымо престольный пайрем Ежово селасе монастырыште, Миром кондышо святой ёдырамаш-влак лумеш черкыште, 4 декабрь кечын лийын. Йошкар-Ола ден Марий Элысе епархийым почмек, тиде монастырым уэш нолташ тунгалынит. Тунам кумалме портым Юмым Шочыктышо Эн Святой Ёдырым храмыш пуртымо лумеш святитленит. Тидлан

тений 20 ий темын. Пайрем гай нолтат. Молитвам лудмо службым Владыка Иоанн годым ме шке чоннам, вуден. Тушко тысе калык да шонымашнам Юмылан почына моло верла гычат толыныт. да Тудын деч порылыкым налына. Тыгай айдемым улыт ыле. Литургий деч вара туныктен ойлымыж годым Владыка пайремын историйже дене палдарыш. «Святой дечат Святой верыш пуртышаш кумал илен. Мыланнат шке тиде Ёдырын Эн Яндар да Эн Унышо лийшашыжым Юмо курымла деч ончычак пален да Шке ойырен налын. Таче

меат Эн Яндар Ёдыр Мария дене пырля храмыш пуренна да Христос Юмын Шочмыжлан ямдылалташ тунгалына. Тиде жапым арам йомдарыман огыл: шуко кумалаш да пашам ышташ кӱлеш. Молитва ден паша айдемым Пылпомыш Кугыжанышыш кок шулдыр

Йошкар-Оласе Серафим Саровский лумеш храмын ёлывл приделыштыже 17 декабрь кечын престольный пайрем лийын. Тиде придел Чот орланыше святой ёдыр Варвара лумеш, сандене тыште архиерейский службо

эртен. Йошкар-Олан да Марий Элын архиепископшо Иоанн ден священник-влак Литургийым служитленит. Вудым святитлыме молебен да крестный ход лийын. Владыка Иоанн тыге туныктен ойлен: «Таче ме святой ёдыр Варварам пагален шарнена. Юмылан мучаш марте ушанле лияш да ен-влаклан полшен

илаш тудын деч тунемына. Тиде святой ёдыр шке уш-акылже дене туням сенген. Христосым йоратымыж верч тыгай уш-акылым тудлан Юмо пуэн. Чот орланымыж годым кугу чытымашым да ушанле улмым ончыктымыж верч тудо Юмо деч кугу порылыкым налын. Мыланна причастийым подылде колаш огыл манын, ме кызыт тудым сӧрвалена».

4 ЯНВАРЬ – ЧОТ ОРЛАНЫШЕ АНАСТАСИЯ УЗОРЕШИТЕЛЬНИЦАН КЕЧЫЖЕ

Анастасия Узорешительница 3-шо курымышто Римыште илен. Тудо пенгыде да орлык годым лүддымӧ улмаш. Ачаже, Претекстат, пагалыме да поян язычник, а Фавста аваже христианка лийын. Анастасия шыма, мут колыштшо да мотор кушкын. Тудым туныкташ Хрисогон лүман еным тарленит. Тудо ўдырым грамотылан веле огыл, тыгак чын Юмым палаш туныктен.

Христос вера нерген Анастасия шуко книгам лудын. Тудын шүмжӧ Юмым йӧратымаш дене темын, а шкенжын моторлыкшо нерген шомак мўндыркӧ шарлен. Кушкын шумо жаплан аваже колен. Ўдырын кумылжым шотыш налде, ачаже тудым язычник Помплийлан марлан пуэн, но Юмо тудлан шке нарашталыкшым арален кодаш полшен.

Анастасия моло поян ўдырамаш гай илен огыл. Тыглай ен семын чиен, чўчкыдын ола мучко шолып коштын. Шке кул ўдырамашыж дене пырля казаматыш миен, орол-влаккан шӧртным пуэн, тушко пурен. Черле-шамычлан полшен да пукшен-йўктен.

Тидым шылташ лийын огыл, кул ўдырамаш тудын марийжылан

чыла ойлен. Помплий чот сырен да ватыжым посна пӧлемыш петырен. Мыскылымым да кырымым Анастасия чытен. Христиан-влаккан да казаматыште кок ий орланыше Хрисогонлан полшен кертын огыл, садлан ойгырен! Тиде жаплан ачаже колен, кугу поянлыкше Анастасиялан кодын. Помплий ынде тудым йӧршеш пытараш шонен: поянлыкшым руалта да вес ватым налын кертеш ыле.

Помплийым император посол семын Перс кугыжа деке колтен. Тенгызыште нунын корабльышт шаланен, да Помплий колен. Анастасия эрыкан лийын, поянлыкшат пӧртылын. Шкеже ола гыч олаш, эл гыч элыш коштын. Чыла вереат христиан-влаккан кочкыш да вургем дене полшен. Эмлаш шкеак тунемын да ен-влакым паремден моштен. Кугу орлыкым чытышылан куаным конден, кужун орланышым шӧртнымж дене тўлен налын, садлан тудым Узорешительница – Шинчыр гыч утарыше – манаш тўналыныт.

Керде дене руэн, вўдыш кышкен, йўлалтен, илышынек тоен, ик йўдым шуко христианиным пуштыныт: Орланыше-влакын капышт дене вынемым теменит, ўмбачын ошма да кў дене леведыныт. Тыге лиеш манын, нигӧ пален огыл. Эрдене Анастасия пуста казаматым ужын, чон йӧсыж дене шортын. Салтак-шамыч тудым кундем вуйлатыше Флор деке нангаеныт. Флор шке нимом ыштен кертын огыл да чылажымат Диоклетианлан возен. Император Анастасиям шкеж деке кондаш шўден да идол-влаккан кумалаш чарнымыж нерген йодыштын.

–Идол-шамычым мый тулыш кышкем, тыге нуно шӧртнӧ, ший да той оксаш савырнат. Тиде окса дене шужышым пукшем, чаран коштшым чиктем, нужналан полшем, идол-влак деч тыгай пайдам налам, – вашештен Анастасия.

Лўдыктен сенаш лийын огылат, Диоклетиан тудым онаен Ульпинлан чоялык дене сенаш шўден. Онаен ик могырыш шергакан вургем ден кўм, сӧрастарыме ўзгар ден чапле вакшышым орален оптен, а вес велне – кок тўран кўзӧ, кўртнӧ шинчыр, айдемым орландараш да капым кўрышташ тўрлӧ арвер лийын. Ойырен налаш темлыме Анастасиям ӧрыктарен огыл! Тудлан эше кум кечым пуэныт, шкенжым поян ўдырамаш-шамыч деке нангаеныт. Нунышт тудын моторлыкшо, поянлыкше, пӧрбен-влакын йӧратымышт нерген вычыматыныт. Анастасия сонгыра

да йылмыдыме гай лийын: ни кочкын, ни йўын огыл. Христос верч орланымашым ойырен налын. Ульпин тудым тўкынеже улмаш, но Анастасия деке лишеммек, трук сокыр лийын. Вуйжо чот корштымо дене орадыла кычкырен, юмыж-влакым полшаш ўжын. Идол-влаккан кумалме храмыш нангаеш шўден, тушто эшеат йӧсӧ лийын, да орланен колен.

Мом ышташ ӧрын, Анастасиям игемон Иллирий деке конденит. Оксам йӧратыше тиде ен мыскылен ойлен: «Христос тыланда поянлыкым ужмышудымо да незер лияш шўден. Шке Юметын кўштымыжым шукто да тый эрыкан лият». Шужыш-влаккан ямдылыме оксажым Анастасия пуэн огыл, садлан тудым казаматыш петыренит да 30 кече пукшен огытыл. Пенгыдемдаш манын, йўд еда тудын деке орландарен пуштво Феодотия толеден. Колымо деч вара кузе толын кертме нерген йодмылан, святой ўдырамаш тыге вашештен: «Орланен колыш-влакын чоныштан Юмо деч кугу порылык пуалтеш, сандене нуно шонымо енышт деке полшаш толын кертыт».

Тугаяк таза да мотор улмыжым ужмек, ӧрын, Анастасиям эше 30 кечылан петыренит, омсашке печатым пыштеныт. Молитва лудмо дене Анастасия адак тугаяк кодын. Ынде тудым тенгызыш кудалташ кутырен келшеныт: Пушташ судитлыме шуко еным корабль дене тенгызыш луктыныт. Салтак-шамыч пырдыжым шўтеныт, шкешт пуш дене мӧнгеш каеныт. Корабльыш вўд темын, но тудо вўд йымак волен огыл. Святой орланыше Феодотия парусым виктарен, корабльым сер деке нангаен. Чыланат Христослан ўшаненыт. Анастасия да тудын дене пырля судитлыме христианин ончыко сукен возын, ен-влак Христос вераш ушаш йодыныт. Тунам 120 еным тынеш пуртеныт.

Игемон нуным садак пушташ кўштен. Кид-йолжым ныл менгеш пидын, Анастасиям йўлалтеныт. Тудын святой капше тулеш йўлалтыме денат пытен огыл, аралалтын. Ик поро ўдырамаш тудын капшым йодын налын да виноград садшыже тоен. Шўгар ўмбаланже черкым чоненыт. Шуко ий эртымек, тудын мощыжо чапланен, да тудым Константинополь олаш нангаеныт. Революций деч ончыч тудын святой вуйгонгыраже Москваште, ўдырамаш-влак илыме Страстной монастырьыште аралалтын.

**Материалым А.Чемякова
ямдылен.**

Килемар поселкышто визымше гана «Поро ковчег» духовный муру фестиваль эртен. Тушто Марий Эл деч посна Чуваш, Угарман да Киров кундем гыч солист-влак да түрлө ансамбльше мастарлыкыштым ончыктеныт. Пайремыш 300 утла ен толын.

Владыка Иоанн тыге палемден: «Мемнан йыр улшо

«Поро ковчег» фестиваль

моторлыкым ужын, шұмыштө шочшо куан кумылым чарен шогалташ ок лий. Тиде кумыл мемнан чоннам Юмо ончылно куанен мураш тарата. Йўкым мыланна Юмо пуэн, сандене ме тудын дене Юмым моктена. Юмым моктымо дене мемнан чонна поро лиеш да пылпомыш деке нөлталтеш. Чын Юмылан ўшаныме гоч ме чоннам каласен мошташ лийдыме поро поянлык дене

темена».

Лу ияш марте түшкаште сенгыше-влак радамыш Угарман гыч Алена Зорина да «Домисолька» ансамбль, Азаново гыч Павел Козин лектыныт. А латкуд ияш марте кугурак түшкаште Йошкар-Ола гыч Анна Душева, Килемар гыч «Былинушка» ден Шернур гыч «Мечта» ансамбль-влак ончылно лийыныт. Е.М.Волкова ик хорыш Визимьяр

ден Арда селасе йоча-влакым чумырен. Нуно шке мурышт дене ен-влакын чоныштым тарватеныт.

Кугыен-влак кок-лаште Йошкар-Ола, Медведево, Куженер гыч мийыше мастар-влак ойыртемактыныт. Йўдвел -Касвел черке округын благочинныйже Андрей Романов сенгыше-влаклан диплом ден шергакан пөлекым кучыктен, а ончаш толшо-влак совым рўжге кыреныт.

Лидия Градинар

Йодыш: Мый ончыч ожнысо марий йўла почеш чодыраш кумалаш коштынам. Тушто эре тиде илышлан йбрьышым йодыт: аралтышым, шулыкым (тазалыкым), перкем. Ынде тынеш пуренам да черкыш коштам. Службо годым радамым умылен ом керт: кунам мо верч кумалыт? Ала рашемдеда ыле.

Вашмутым Христосын Шочмыжо лўмеш Арын черкын настоятельже, иерей Николай Чузаев, пуа.

Православный Черкыште суткасе службо кастене тўналеш. Тушто ме, мланде ышталтме гыч тўналын, Господь Иисус Христосын мландымбаке толмыж марте лийыше событий-влакым шарнена. Господь Юмо деч языкнам касараш, чон ден каплан ласка омым пуаш, ияшамыч да осал шонымаш деч аралаш йодына. Эрдене Святой Троицылан таум ыштена да у кечылан полыш

Редакцияш йодыш пурен

ден серлагышым йодына.

Мемнан Господь Иисус Христосым ыресеш пудалыме да витле кече гыч апостол-влак ўмбака Святой Шўлыш волымо нерген ме кечывал службышто шарнена. Вара эн тўн службо – Литургий – лиеш. Тунам ме Утарышын мландымбалне илымыжым пўтынек шарнена. Службо мучаште священник Святой Чашым луктеш, а тиде Чашыште – Юмо Шкеже: Тудын Яндар Капше да Илышым Ыштыше Вўржө. Кинде ден виноград

арака кузе Господьын Капше да Вўржө лийыт – тиде кугу тайне, тидым айдеме веле огыл, а суксо-влакат умылен огыт керт. Тиде таинством Причастий але Евхаристий манит. Святой Чаше деке ен-влак лўдын, кидым онышко суксо гай ыресла пыштен, пеш кугу пагалымаш дене лишемыт да Курымашлык илышын Тўналтышыжым шке көргышкышт налыт. Тидын деч ончыч амвон гыч батышкан лудмо молитвам сайын умылен колышташ күлеш.

Ме чыланат, Господь Иисус Христосын Эн Яндар Капше ден Илышым Ыштыше Вўржым көргышкына налше-влак, Юмылан ўшанымашым да Господьдек йоратымашым перегышаш улына. Эн тўнжө – кажне православный христианин Пылпомыш Кугыжанышлан йорышө лияш тыршышаш! Сенгымашым кондышо мучаш марте шуаш манын, полышым Христос дечак йодаш күлеш.

ЯНВАРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

1 январь – Орланыше Вонифатий ден прп. Илия Муромецын кечышт.

2 январь – Чын илыше святой Иоанн Кронштадтскийын кечыже.

3 январь – Москвасе святитель Петрын, уло Российын чудым ыштышыжын, кечыже.

4 январь – Чот орланыше Анастасия Узорешительница кечыже.

7 январь – Иисус Христосын, Господь Юмына да Утарышынан, Шочмо кечыже.

8 январь – Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван погынжо.

11 январь – Вифлеемыште орландарен пуштмо 14000 йочан кечыже.

12 январь – Святитель Макарийын, Москвасе митрополитын, кечыже.

14 январь – Господьлан пүчмө йулам шуктымо кече. Святитель Василий Великийын кечыже.

Вифлеемыште орландарен пуштмо йоча-влакын юмонашт

15 январь – Прп. Серафим Саровскийын кечыже.

17 январь – 70 апостолын погынжо.

19 январь – Иисус Христосын Тынеш пуримо кечыже. Юмо Кончымо пайрем.

20 январь – Христосым Тынеш пуртышо Иоанн пророкын погынжо.

22 январь – Святитель Филиппын, Москвасе митрополитын, кечыже.

23 январь – Святитель Феофан Вышенскийын кечыже.

24 январь – Преподобный Феодосий Великийын кечыже.

25 январь – Орланыше святой Татианан кечыже.

27 январь – Апостол-влак дене төр улшо да Грузийым сотемдарыше Нинан кечыже.

30 январь – Преподобный Антоний Великийын кечыже.

31 январь – Преподобный Кирилл ден Мария схимонах-влакын, преподобный Сергей Радонежскийын ача-аважын, кечыже.

Святой праведный Иоанн Кронштадтский полшен

тирым лудаш күлмө нерген Фаина Ивановна дене мутланымына годым тудо өпкелен пелештыш: «Эх, вет молитва лудмо, Юмым сөрвалыме нерген мыйже нимат палыде улам».

Мый Курыкмари район Кузнецово селасе храмыште служитлыше Иоанн Захаровын пелашыже, Анфиса аван, каласкалымыжым ушештарышым.

Чечняште сар каен шогымо годым январь тылзын ешартыш призыв лийын. Армиыш кайышаш рвезе шке ешыж дене черкыш толын, сулыкым касарен, причастийым подылын.

– Мо порым эше ышташ ыле? – манмылан, алтарь омса ончылно кечыше светильниклан ситыше сортам налаш темленит. Рвезе тыгак ыштен. Тунам Иоанн Кронштадтскийым пагален шарныме 2 январь лийын.

Армиыште тунемме жап эртымек, частьюм строитлен шогалтенит да Чечняш кайышаш нерген увертареныт.

– А тый вот Кронштадтыште служитлаш туналат! – маныныт мемнан мари рвезылан.

Фаина Ивановнан шүлыкан чурийже веселане, да тудо пелештыш:

– Мемнан тукым шольо Айплатов Гриша денат тыгак лийын. Тудын эше сорта налаш оксаже ситен огылат, кресачаже ешарен!

Тиде тыглай гына лийын кертын огыл. Святой-влакын мыланна кунам да кузе полшымыштым ме шукыж годым огына пале. Святой Иоанн Кронштадтскийын мари рвезым Чечня сар деч утарен кодымыжым Юмо тыге палдарен.

Курыкмари удыр Фаина Айплатова 50 ий ончы Волжск кундем качылан, Ильин Василийлан, марлан лектын. Пиалан мужыр пел курым ваш келшен илен, шотан кум йочам куштен, кум уныкам ончаш полшен. Ик ий ончыч, У ий лишне, Василий Ильичлан Пензыште операцийым ыштеныт. Чыла сай эртен, а мөнгө пörтылшаш жаплан вучыдымын колен.

Пелашыж верч Псал-

Рошто пайрем башем

Изи Мичу окна воктен шинча да ике семынже шонкала: «Вашке Рошто пайрем шуэш. Кож йымалне могай пöлек лиеш гын?» Но тыгай шергакан пöлекым, могайже рвезылан кйлеш, кож йымаке пышташ лиеш мо?

Рвезын аваже черле, тудо эмлымверыште кия. Аважын тушеч пöртыл толмыжым Мичу чот вуча. Ава деч посна могай йокрок да чонлан йöсö улмым йоча кызыт гына умылен. Модыш-влакат огыт куандаре. Тыге ойгырен шинчымыж годым Мичу трук öрö: вет пеленже волгыдо ош Суксым ужо! Вучыдымо уна Мичум вуйжо гыч ниялтыш да каласыш: «Аватым тый гына паремден керташ. Тый мом чот йöратет, тудын деч коракшаш улат.»

Суксо тыгак вучыдымын йомо. Рвезе кампеткым чот йöратымыж нерген пала. Тиде шерө кочкыш верч вуйжым пуа!

А вет онылно У ий пайрем! Тунам шерө пöлекым ачаже паша

гыч ятыр конда. Кузе лияш? Чылаштын шерө сийым кочмышт годым кузе чыташ? Мичун вуйыштыжо аважын поро кумылжо, ласка мутшо, ныжылге ончалтышыже сйретлалте. Иоча аважым чот йöрата да тудын паремын толмыж верч святой Суксын каҥашыжым шукташ шонен пышта.

Весела У ий пайрем толын шуо. Чыла верө шерө кочкыш! Кузе чыташ? Изи Мичу шонен пыштымыжым шукташ тырша. Эргыже черланен манын, ачаже тудым эмлымверыш наҥгая. Врач рвезын нимогай чержымат огеш му.

Теве вучымо Рошто пайремат толын шуо. Суксо ок ондале манын, Мичу йжана. Черкыште чаҥым кырымө ййкеш рвезе помыжалте. Тиде жапыште омса ййк шоктыш. Иоча писын кынеле да омса дек куржо. А омса воктене ачаж ден аваже шогат, шергакан шочыштым куанен ончат, öндалын, пайрем дене саламлат. Могай куан!

Куанымыж дене Мичун чонжо лушка. Святой Суксын, шыргыжалын, кавашке кйзымыжым тудо окна гыч ужеш. Мичу ике семынже таум ышта да Суксо дене вес гана вашлиймеш чеврласа.

В.Николаева

М.Ю. ЛЕРМОНТОВ
ПАЛЕСТИНЫН
УКШЪЖО (1837)

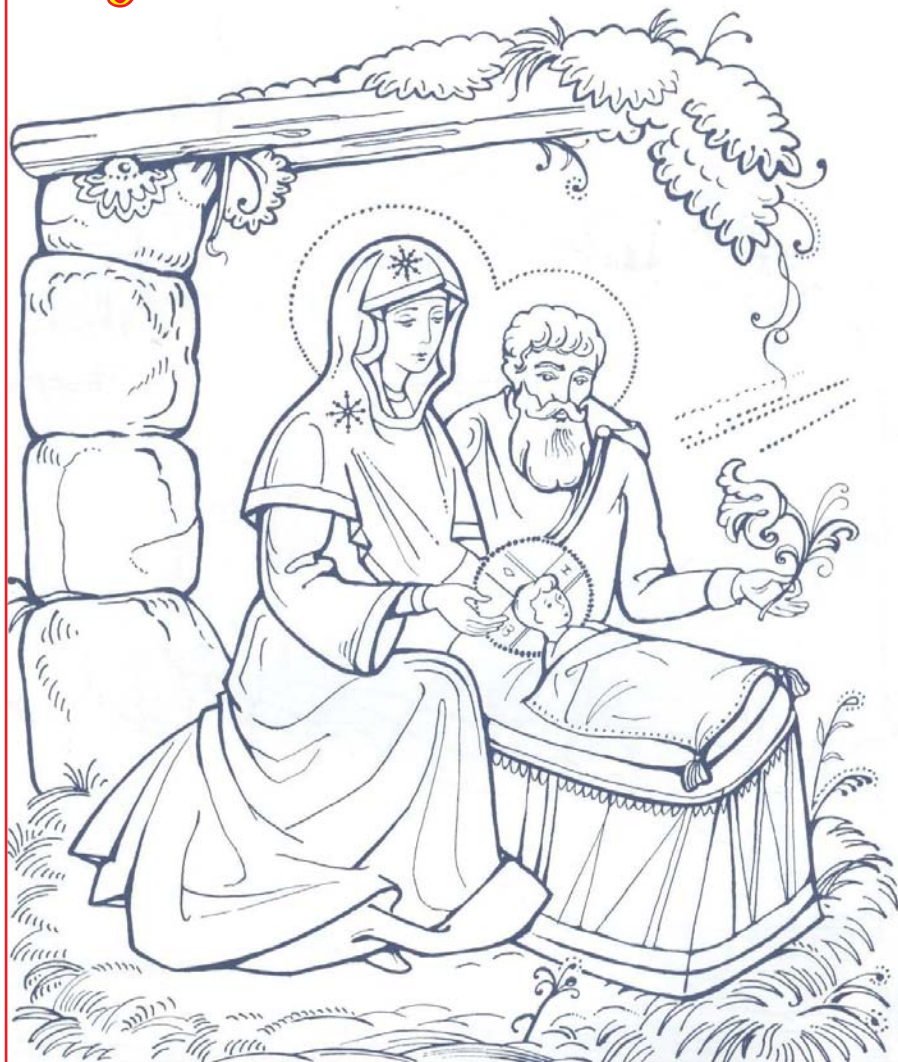
Палестинын укш, каласе,
Кушан пеледын кушкынат,
Могай аркам да олык лапым
Тый сора старыше лийынат?
Я Иорданын вүд воктенже
Эр кече тыйым шыматен,
Ливан аркаште йүд мардежше
Ала шыдештын лүнгыктен?
Ала, молитвым эркин лудын,
Муренит мурыштым тылат,
Кунам лышташ-влактым тодыч
Солимын йорло эргышт-влак?
Ила мо кызыт тудо пальма?
Лопка лышташым шаралтен,
Кенежым степь покшеч
эрталшым
Тугак үжеш мо, үмылтен?
Ала пеш йөсын ойырлалын,
Тый(ын) семынак пылнен тудат,
Шукертсе тургыж ломыжлаже
Лышташ үмбаке возылдат? ...
Каласе тый: святой кид дене
Кө тыйым тыш шумеш конден?
Йөсланыш тудо үмбалнетше?
Илет мо, шортмыжым саклен?
Я тудо Юмын шерге воин
Улмаш пыл койдымо шүрган,
Кавалан тыйын гаяк йөрышө
Ен-влак ден Юмо ончылан?
Колянымаш ден аралалтын,
Тый шөртнө юмона воктен,
Ерусалимын укш парчаже,
Шоget, святыным оролен.
Яндар касшат, лампадын тулжо,
Ырес, кивот*, святой улмет ...
Йыр темын тымык, да куанже
Воктенетак да үмбалнет.

1951 ий.

Чалай Васлий кусарен.

*кивот – юмонам пыштыме вер

Куанен чыялмена

ПАЙРЕМ ҮСТЕЛ Олма көрган чыве

Мушкын ямдылыме тичмаш чыве шылым тўжвачынат, көргө вечынат шинчал дене йыгена. Нөшмыж деч эрыктыме да кубик семын падыштыме 2-3 олмам чыве көргыш шүшкына. Пресс вошт колтымо 2-3 чеснок пүй да 1 кугу совла майонезым йөрена да тиде вартыш дене чывым чыла вечын күжгын йыгена да күэшташ кучылтмо шокшыш пыштена. Вара духовкышто 40 минутым күктена. Шокшым пүчкын, чевер тусым налмешкыже, чывым духовкышко эше 10 – 15 минут кучена.

"Шүм-чон изолык"

Марий православный журнал

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Редакцийын адресше: 424002, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224 каб.

тел.: 45-39-54. E-mail: marlagazet@mail.ru

Интернетыште сайт: eparhia.ter12.ru

Редакционный советым вуйлатыше: иерей Николай Чузаев.

Редакционный совет: иерей Игорь Сапаев, А.Титов, Н.Федосеева, А.Чемякова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.Смирнов.

РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ГАЗЕТЫМ ШАЛА
КЫШКЫЛТАШ ОGYЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!

Тираж: 1500 экз.